

Sądy krajowe

Co do zasady sądem właściwym do rozpatrywania spraw w pierwszej instancji w sprawach dotyczących dyskryminacji jest sąd rejonowy właściwy dla miejsca zamieszkania oskarżonego/pozwanego (tj. osoby, która dopuściła się dyskryminacji). Każda osoba – po wyczerpaniu wszystkich zwyczajnych środków zaskarżenia – może wnieść do Trybunału Konstytucyjnego skargę konstytucyjną (<http://www.usoud.cz/>).

Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud)

Joštova 8, 660 83 Brno 2

tel. (+420) 542162111

faks: (+420) 542161309, (+420) 542161169

e-mail: podani@usoud.cz

Organem sądowym stojącym na straży konstytucyjności jest Trybunał Konstytucyjny, którego status i kompetencje są uregulowane w Konstytucji Republiki Czeskiej. Trybunał Konstytucyjny pozostaje poza systemem sądów powszechnych. Jego głównym zadaniem jest ochrona konstytucyjności i podstawowych praw i wolności zapisanych w konstytucji, Karcie podstawowych praw i wolności oraz w innych ustawach konstytucyjnych Republiki Czeskiej oraz zapewnienie, by władza państwowa była wykonywana w sposób zgodny z konstytucją.

Zgodnie z art. 87 konstytucji Trybunał Konstytucyjny rozpatruje między innymi skargi konstytucyjne wniesione przez osoby prawne lub fizyczne dotyczące prawomocnych wyroków, ostatecznych decyzji i innych ostatecznych rozstrzygnięć wydanych przez podmioty publiczne, które naruszają konstytucyjne prawa podstawowe i wolności tych osób. Wyroki Trybunału Konstytucyjnego są prawomocne i nie podlegają zaskarżeniu.

Na stronie internetowej Trybunału Konstytucyjnego zamieszczono przewodnik dotyczący procedury wnoszenia skargi konstytucyjnej, który zawiera podstawowe informacje dotyczące tej procedury (zob. <http://www.usoud.cz/pruvodce-rizenim-o-ustavni-stiznosti>).

Krajowe instytucje ochrony praw człowieka

Podstawowym krajowym organem ochrony praw człowieka zajmującym się przypadkami naruszeń praw podstawowych jest Rzecznik Praw Obywatelskich (Veřejný ochránce práv) (zob. poniżej).

Na szczeblu rządowym organem właściwym w kwestiach związanych z prawami człowieka jest Minister Praw Człowieka, Równych Szans i Ustawodawstwa; kwestią tą zajmują się również następujące podmioty: Rządowa Rada ds. Praw Człowieka (Rada vlády pro lidská práva), Rządowa Rada ds.

Równouprawnienia Płci (Rada vlády pro rovnost žen a mužů), Rządowa Rada ds. Mniejszości Narodowych (Rada vlády pro národnostní menšiny) oraz Rządowa Rada ds. Osób Niepełnosprawnych (Vládní výbor pro zdravotně postižené), które stanowią organy doradcze rządu.

Rzecznik Praw Obywatelskich**Veřejný ochránce práv** <http://www.ochrance.cz/>

Údolní 39

Brno, 602 00

tel.: +420 542 542 111

faks: +420 542 542 112

e-mail: podatelna@ochrance.cz

Rzecznik Praw Obywatelskich jest niezależnym, niezależnym i bezstronnym jednoosobowym organem państwowym, który nie należy do organów administracji publicznej, a zatem nie jest organem administracyjnym. Chroni obywateli przed działaniami organów administracji publicznej i innych podmiotów wykonujących zadania z zakresu administracji publicznej, jeżeli ich działania są:

bezprawne;

zgodne z prawem, ale obciążone wadami lub z innych względów nieprawidłowe, a zatem niezgodne z zasadami demokratycznego państwa prawa i zasadami dobrej administracji;

w przypadku beczynności tych organów.

Rzecznik jest uprawniony do rozpatrywania wniosków dotyczących działań:

ministrów i innych organów, którym przysługuje właściwość na terytorium całej Republiki Czeskiej, oraz podległych im organów administracji;

organów samorządu terytorialnego (tj. gmin i krajów), jednak wyłącznie wówczas, gdy wykonują one zadania z zakresu administracji rządowej, a nie własne kompetencje (kompetencje samorządowe);

czeskiego Banku Narodowego, w przypadkach gdy działa on jako organ administracji publicznej;

Rady Radiofonii i Telewizji;

policji Republiki Czeskiej, z wyjątkiem śledztw lub dochodzeń dotyczących postępowań karnych;

wojsk Republiki Czeskiej i Gwardii Zamkowej w Pradze (Hradní stráž);

Służby Więziennej Republiki Czeskiej;

aresztów, zakładów karnych, placówek wychowawczych lub opiekuńczych lub zakładów przeprowadzających leczenie obowiązkowe;

zakładów ubezpieczenia zdrowotnego;

organów sądowych i prokuratur wykonujących zadania z zakresu administracji publicznej (w szczególności w odniesieniu do przewlekłości postępowania, beczynności sądów i niewłaściwego zachowania sędziów), a nie w odniesieniu do faktycznego orzeczenia sądu lub postanowienia prokuratora.

Od 2006 r. Rzecznik Praw Obywatelskich nadzoruje również ochronę praw osób odbywających karę ograniczenia wolności.

Rzecznik Praw Obywatelskich nie ma prawa ingerować w stosunki lub spory prywatnoprawne (w tym spory pomiędzy pracownikami a pracodawcami, nawet jeżeli pracodawcą jest organ administracji publicznej), a jedyny wyjątek stanowią wnioski dotyczące zachowań dyskryminacyjnych – w tych przypadkach

rzecznik może podjąć interwencję również na gruncie prawa prywatnego.

Rzecznik może przeprowadzać własne czynności wyjaśniające, ale nie może dokonywać czynności zamiast organów administracji publicznej oraz nie może uchylać ani zmieniać wydawanych przez nie decyzji. Jeżeli stwierdzi jakąś nieprawidłowość, może zwrócić się do organów lub instytucji o zastosowanie środka ochrony prawnej.

Jeżeli organ administracji publicznej lub zakład, w którym skazani odbywają karę pozbawienia wolności, nie wywiąże się z obowiązku współpracy z rzecznikiem lub jeżeli po stwierdzeniu nieprawidłowości nie podejmie odpowiednich działań naprawczych, rzecznik może poinformować o sprawie opinię publiczną.

Ujawnienie jest przewidzianą w przepisach sankcją, z której rzecznik może skorzystać. W takim przypadku rzecznik może również podać do wiadomości publicznej imiona i nazwiska konkretnych osób działających w imieniu naruszającego przepisy organu.

Wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich musi złożyć osoba ubiegająca się o ochronę swoich praw lub jej pełnomocnik. W przypadku złożenia wniosku w imieniu innej osoby należy przedstawić pisemne pełnomocnictwo lub inny dokument stwierdzający zakres upoważnienia.

Wniosek musi zawierać:

imię, nazwisko, adres i numer telefonu wnioskodawcy; w przypadku osoby prawnej – jej nazwę i siedzibę oraz imię i nazwisko osoby upoważnionej do działania w jej imieniu;

opis istotnych okoliczności sprawy, w tym informację o tym, czy sprawa została zgłoszona również innemu organowi oraz z jakim skutkiem; oznaczenie organu lub organów, przeciwko którym skierowany jest wniosek;

dowód potwierdzający, że wnioskodawca bezskutecznie wnosil o zastosowanie środka ochrony prawnej do organu, którego dotyczy wniosek; jeżeli wydano w tej sprawie jakiegokolwiek orzeczenie lub jakiegokolwiek decyzję, wnioskodawca jest zobowiązany do przedłożenia ich odpisu oraz odpisów dokumentów odnoszących się do sprawy, które zawierają istotne informacje.

Czas trwania czynności wyjaśniających i rozpatrywania wniosków jest różny i zawsze zależy od okoliczności oraz stopnia złożoności danej sprawy.

W przepisach nie określono żadnych terminów obowiązujących rzecznika; rzecznik dokłada starań, by w miarę możliwości rozstrzygnąć wszystkie skargi w jak najkrótszym terminie.

Nie można zaskarżyć sposobu, w jaki rzecznik rozpatrzył wniosek, ani odwołać się od wyniku rozstrzygnięcia.

Wniosek można złożyć:

na piśmie – najlepiej na wydrukowanym formularzu wniosku drogą pocztową na adres: Veřejný ochránce práv, Údolní 39, 602 00 Brno. Można również wysłać pismo zredagowane z pominięciem formularza;

pocztą elektroniczną (nawet bez podpisu elektronicznego) na adres podatelna@ochrance.cz wraz z opisem istoty sprawy lub – jeszcze lepiej – wypełniając formularz wniosku i wysyłając go drogą e-mailową;

do skrzynki podawczej – identyfikator Biura Rzecznika Praw Obywatelskich to „jz5adky”. Wiadomość taka może zawierać wypełniony formularz wniosku lub pismo zredagowane z pominięciem formularza zawierające istotne informacje o sprawie;

korzystając z interaktywnego formularza online umieszczonego w serwisie elektronicznego składania pism, który gwarantuje, że wniosek zawiera wszystkie niezbędne elementy;

osobiście – na piśmie – dostarczając wniosek do Biura Podawczego Biura Rzecznika Praw Obywatelskich (Údolní 39, Brno) we wszystkie dni powszednie w godzinach 8.00–16.00. Sposób ten umożliwia dostarczenie wniosku wraz z załącznikami nie tylko na piśmie (w formie papierowej), ale również na nośniku danych;

osobiście – ustnie – w dni powszednie w godzinach 8.00–16.00 istnieje możliwość stawienia się w Biurze Podawczym w budynku Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, w którym wniosek zostanie omówiony i sporządzony przez prawnika pracującego w Biurze.

Wyspecjalizowane organy ochrony praw człowieka

Rzecznik Praw Obywatelskich a wnioski składane przez dzieci

W Republice Czeskiej nie istnieje urząd Rzecznika Praw Dziecka. Obecnie to Rzecznik Praw Obywatelskich rozpatruje składane przez dzieci wnioski dotyczące ochrony ich praw i interesów.

Veřejný ochránce práv<http://deti.ochrance.cz/>

Údolní 39

Brno, 602 00

tel.: +420 542 542 888

faks: +420 542 542 112

e-mail: deti@ochrance.cz

Dzieci mogą się zwrócić do Rzecznika Praw Obywatelskich na różne sposoby, tj. za pośrednictwem pisma wysłanego pocztą tradycyjną lub dostarczonego osobiście na adres Veřejná ochránkyně práv, Údolní 39, 602 00 Brno, lub korzystając z interaktywnego formularza wypełnionego zgodnie z instrukcjami, wysyłając wiadomość elektroniczną na adres deti@ochrance.cz lub udając się osobiście do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, w którym dziecko może omówić problem z prawnikiem pracującym w Biurze Rzecznika.

We wniosku należy określić w szczególności:

kogo lub czego dotyczy wniosek dziecka (w tym przynajmniej nazwę organu lub innej instytucji lub nazwisko osoby, z którym dziecko miało kontakt);

imię, nazwisko, datę urodzenia i miejsce zamieszkania dziecka;

opis problemu;

dane kontaktowe, tj. numer telefonu, adres e-mail i adres pocztowy.

Rzecznik może pomóc dziecku np.:

w przypadku: zaniedbania obowiązków przez pracownika opieki społecznej;

przewlekłości postępowania sądowego;

niewłaściwego zachowania sędziego;

nękania dziecka w szkole;

nieprzyjęcia dziecka do szkoły;

niezwykle surowej dyscypliny, nękania itd. w domu dziecka;

nieotrzymania przez rodziców dziecka świadczeń społecznych;

niepoprawnego obliczenia emerytury dziadków dziecka przez organy administracji oraz,

jeżeli nadzorca budynku nie jest w stanie usunąć usterek (konstrukcyjnych lub technicznych) budynku lub jeżeli sąsiad buduje obiekt bez pozwolenia;

jeżeli organy nie podejmują działań w celu zlikwidowania składowiska w niedozwolonym miejscu; a także

w przypadku oddalenia złożonej reklamacji dotyczącej produktu.

Rzecznik Praw Obywatelskich nie może natomiast na przykład:

zmienić orzeczenia wydanego przez sąd;

ingerować w dochodzenie prowadzone przez policję Republiki Czeskiej (pewne uprawnienia w tym zakresie przysługują prokuratorowi nadzorującemu czynności policji);

ingerować w spory pomiędzy obywatelami (np. w spory pomiędzy sąsiadami dotyczące gruntów, spory pomiędzy rodzicami lub innymi członkami rodziny itd.)

– kwestie te musi rozstrzygnąć sąd.

Instytucje zapewniające pomoc ofiarom dyskryminacji

Veřejný ochránce práv (Rzecznik Praw Obywatelskich)

Údolní 39

Brno, 602 00

tel.: +420 542 542 111

faks: +420 542 542 112

e-mail: podatelna@ochrance.cz

Zgodnie z ustawą o Rzeczniku Praw Obywatelskich Rzecznik zapewnia ofiarom dyskryminacji **pomoc metodyczną**:

rzecznik ocenia, czy dane działanie ma charakter dyskryminacyjny na podstawie przepisów ustawy antydyskryminacyjnej;

doradza ofiarom dyskryminacji, jakie dalsze działania należy podjąć, do kogo się zwrócić i w jaki sposób sporządzić zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, aby zostało wszczęte postępowanie dotyczące dyskryminacji.

Zwracając się do rzecznika z wnioskiem o zbadanie sprawy dotyczącej dyskryminacji, wnioskodawca musi określić w możliwie najdokładniejszy sposób domniemane zachowanie dyskryminacyjne oraz dołączyć do wniosku wszelkie dowody, które mogą potwierdzić, że dopuszczono się tego zachowania.

Úřad ds. Ochrony Danych Osobowych

Úřad pro ochranu osobních údajů <https://www.uoou.cz/>

Pplk. Sochora 27

170 00 Praha 7

tel.: +420 234 665 111

faks: +420 234 665 444

e-mail: posta@uoou.cz

Úřad ds. Ochrony Danych Osobowych jest niezależnym organem, który:

nadzoruje przestrzeganie obowiązków ustawowych dotyczących przetwarzania danych osobowych;

prowadzi rejestr podmiotów upoważnionych do przetwarzania danych osobowych;

przyjmuje skargi obywateli dotyczące naruszenia przepisów;

prowadzi konsultacje dotyczące ochrony danych osobowych.

Zakres działalności Urzędu określono w zmienionej ustawie nr 101/2000 o ochronie danych osobowych i zmianie niektórych ustaw.

Celem ustawy o ochronie danych osobowych jest zapewnienie zagwarantowanego w czeskiej Karcie podstawowych praw i wolności prawa do ochrony obywateli przed **nieuprawnionym naruszeniem sfery życia prywatnego i osobistego** oraz **nieuprawnionym gromadzeniem, publikowaniem lub innego rodzaju niewłaściwym wykorzystywaniem danych osobowych**.

Każdej osobie, która odkryje lub ma uzasadnione podejrzenie, że jej dane osobowe są przetwarzane z naruszeniem prawa do ochrony życia prywatnego i osobistego oraz z naruszeniem przepisów ustawy o ochronie danych osobowych – na przykład jeżeli przetwarzane dane osobowe są nieprawidłowe lub wykraczają poza cel, do którego o nie wnioskowano – przysługuje prawo do złożenia skargi do Urzędu.

Skarga dotycząca podejrzenia naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych powinna zawierać:

dane identyfikacyjne osoby podejrzanej o naruszenie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych;

opis działania obejmującego przetwarzanie danych osobowych, które stanowi naruszenie ustawy o ochronie danych osobowych;

wskazanie danych osobowych (lub przynajmniej ich kategorii) przetworzonych z naruszeniem przepisów ustawy o ochronie danych osobowych;

dokumenty lub inne materiały (lub ich odpisy), które dokumentują stosunki pomiędzy zgłaszającym (skarżącym) a osobą, która w niewłaściwy sposób przetworzyła jego dane osobowe;

dokumenty lub inne materiały (lub ich odpisy), które mogą stanowić dowód potwierdzający naruszenie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych;

wskazanie wszelkich odniesień do dostępnych źródeł, które mogłyby stanowić dowód potwierdzający opisane fakty;

dane kontaktowe zgłaszającego (skarżącego).

Skargę można również złożyć anonimowo w Urzędzie lub przesać drogą elektroniczną.

Osoba składająca skargę nie będzie stroną postępowania w ewentualnym postępowaniu administracyjnym, ale może zostać przesłuchana w charakterze świadka.

Inne wyspecjalizowane organy

Podstawowym organem, do którego mogą się zwrócić osoby fizyczne w przypadku naruszenia podstawowych praw człowieka, jest Rzecznik Praw Obywatelskich. Do innych podmiotów działających w tym obszarze należą na przykład:

Centrum ds. Zarządzania Ośrodkami dla Uchodźców przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych (Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra)

<http://www.suz.cz/>

Lhotecká 7

143 01 Praha 12

tel.: +420 974 827 118

faks: +420 974 827 280

e-mail: podatelna@suz.cz

Centrum ds. Zarządzania Ośrodkami dla Uchodźców należy do struktury organizacyjnej państwa i podlega Wiceministrowi Spraw Wewnętrznych ds.

Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa; współpracuje z instytucjami rządowymi i międzynarodowymi, instytucjami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi. Zarządza ono również ośrodkami detencyjnymi dla cudzoziemców; od 2009 r. działa jako sieć centrów wspierających integrację cudzoziemców w głównych miastach regionalnych (*krajské město*).

Republika Czeska korzysta z usług Centrum ds. Zarządzania Ośrodkami dla Uchodźców w celu zapewnienia zakwaterowania i innych usług osobom ubiegającym się o azyl, uchodźcom i cudzoziemcom umieszczonym w ośrodkach detencyjnych zgodnie z ustawą nr 326/1999 o pobycie cudzoziemców w Republice Czeskiej oraz ustawą nr 325/1999 o azylu. Celem Centrum jest zapewnienie tym osobom właściwych i godnych warunków.

Krajowa Rada ds. Osób Niepełnosprawnych Republiki Czeskiej (Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, z.s.)

Partyzánská 7
170 00 Praha 7- Holešovice
tel.: 266 753 421
e-mail: nrzpcr@nrzp.cz

Od dnia 11 grudnia 2014 r. Krajowa Rada ds. Osób Niepełnosprawnych jest zarejestrowana jako krajowe stowarzyszenie reprezentujące interesy osób niepełnosprawnych w kontaktach z instytucjami państwowymi i publicznymi. Rola Krajowej Rady polega na wspieraniu integracji społecznej osób niepełnosprawnych oraz na konsekwentnej obronie praw człowieka tych osób. Jest ona głównym organem doradczym Rządowej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych (Vládní výbor pro zdravotně postižené občany).

Jej cele obejmują również:

koordynację działań organizacji na rzecz osób niepełnosprawnych w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;
informowanie społeczeństwa o problemie niepełnosprawności;
monitorowanie spraw dotyczących dyskryminacji osób niepełnosprawnych;
wdrażanie projektów mających na celu poprawę życia z niepełnosprawnością;
opracowywanie planów dotyczących wyrównywania szans osób niepełnosprawnych na poziomie regionalnym;
prowadzenie krajowej sieci profesjonalnych centrów doradztwa społecznego;
wydawanie publikacji, magazynów i materiałów informacyjnych.

Inne

W Republice Czeskiej istnieje szereg organizacji nienastawionych na zysk, które zajmują się kwestiami związanymi z prawami człowieka i pomagają obywatelom w przypadku naruszenia tego rodzaju praw.

Centrum na rzecz Integracji Cudzoziemców (Centrum pro integraci cizinců, o.p.s.)

<http://www.cicpraha.org/>
Pernerova 32/10, 186 00, Praha 8
e-mail: info@cicpraha.org

Centrum na rzecz Integracji Cudzoziemców jest stowarzyszeniem europejskim utworzonym w 2003 r. w celu wsparcia cudzoziemców w zintegrowaniu się ze społeczeństwem czeskim.

Jego celem jest świadczenie szeroko zakrojonych usług społecznych w terenie oraz prowadzenie programów edukacyjnych dla cudzoziemców będących rezydentami długoterminowymi lub stałymi w Republice Czeskiej. Centrum na rzecz Integracji Cudzoziemców posiada oddziały we wszystkich czeskich krajach, jednak jego działalność skupia się głównie na Pradze i kraju środkowoczeskim. Organizacja ta prowadzi rejestrację usług społecznych zgodnie z ustawą o usługach społecznych oraz udziela akredytacji zgodnie z ustawą o wolontariacie.

Główne obszary działalności tej organizacji obejmują:

zapewnianie doradztwa społecznego na rzecz imigrantów – cudzoziemców będących rezydentami stałymi i długoterminowymi oraz beneficjentami ochrony międzynarodowej/uzupełniającej;
zapewnianie doradztwa zawodowego i opracowywanie programów oraz działań przeznaczonych dla imigrantów mających na celu pomoc w wejściu na rynek pracy;
organizację łatwo dostępnych (otwartych) kursów w języku czeskim i innych specjalistycznych kursów języka czeskiego dla cudzoziemców, w tym opracowywanie nowych, postępowych metod nauczania;
organizację innego rodzaju działalności edukacyjnej (kształcenie nauczycieli języka czeskiego i nauczycieli języków obcych, nauczanie języków obcych, pogłębione szkolenie pracowników pedagogicznych, opiekę dydaktyczną, kursy komputerowe itd.);
program wolontariacki – opiekę pedagogiczną w formie indywidualnej współpracy pomiędzy klientem a wolontariuszem, jak również organizację zajęć w czasie wolnym i zajęć w grupie, spotkań, dyskusji, wieczorów tematycznych itd.
działalność informacyjną – przygotowywanie seminariów, materiałów informacyjnych.

Celem wszystkich programów jest umożliwienie imigrantom prowadzenia niezależnego i godnego życia w Republice Czeskiej przy jednoczesnym zapewnieniu, by przestrzegali oni miejscowych przepisów i zasad współżycia społecznego i znali ich treść, a także promowanie zrozumienia, uczynności i poszanowania indywidualności każdego migranta przez społeczeństwo przyjmujące.

Ostatnia aktualizacja: 13/05/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.